

הנחיה מס' 2.14 - מדיניות העמדה לדין של מלווה לנהג חדש צעיר	הנחיות פרקליט המדינה
עדכון אחרון: 8 אפריל 2019, ג ניסן תשע"ט	19 פברואר 2003; 1 יולי 2003; 31 ינואר 2011

2.14 מדיניות העמדה לדין של מלווה לנהג חדש צעיר

א. המסגרת החוקית:

1. סעיף 1א12(ד) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961¹ (להלן: "הפקודה") קובע:

"בתקופות המפורטות להלן לא ינהג נהג חדש צעיר ברכב מנועי, למעט אופנוע, מכונה ניידת וטרקטור, אלא אם כן יושב, במושב שלצדו, מלווה:

(1) בשלושת החודשים ממועד מתן היתר הנהיגה כאמור ברישה של סעיף קטן (ב);

(2) בשעות הלילה – בשלושת החודשים שמתום התקופה האמורה בפסקה (1), ואם ניתן לו היתר נהיגה נוסף כאמור בסעיף קטן (ב)(2) – כל עוד היתר הנהיגה בתוקף;

לענין זה, 'שעות הלילה' – השעות שבין 21:00 ל – 06:00."

2. סעיף 2א12 לפקודה קובע:

"נהג חדש שטרם מלאו לו 21 שנים וחלפה לגביו התקופה שבה חלה עליו חובת הליווי האמורה בסעיף 1א12, לא יסיע ברכב מנועי יותר משני נוסעים עד שימלאו לו 21 שנים, אלא אם כן יושב, במושב שלצדו, מלווה."

3. "נהג חדש" הוגדר בסעיף 1 לפקודה "כמשמעותו בסעיף 1א12". סעיף 1א12 מגדיר "נהג חדש" כ"מי שניתן לו רישיון נהיגה ולא היה בידו קודם לכן רישיון נהיגה שאינו רישיון לנהוג באופנוע, בטרקטור, או במכונה ניידת";

4. "נהג חדש צעיר" הוגדר בסעיף 1 לפקודה כ"נהג חדש שטרם מלאו לו 24 שנים".

5. "מלווה" הוגדר בסעיף 1א12(ז) כך:

"בסימן זה, 'מלווה' – כל אחד מאלה, ובלבד שלא ייחשב מלווה בעת היותו שיכור כהגדרתו בסעיף 64ב:

¹ ני"ח 173.

הנחיה מס' 2.14 - מדיניות העמדה לדין של מלווה לנהג חדש צעיר	הנחיות פרקליט המדינה
עדכון אחרון: 8 אפריל 2019, ג ניסן תשע"ט	19 פברואר 2003; 1 יולי 2003; 31 ינואר 2011

(1) מי שבידו רישיון נהיגה בר-תוקף לאותו סוג רכב חמש שנים לפחות, ומלאו לו 24 שנים, ואם הוא בעל רישיון להוראת נהיגה – אף אם טרם מלאו לו 24 שנים;

(2) מי שבידו רישיון נהיגה בר-תוקף לאותו סוג רכב שלוש שנים לפחות, ומלאו לו 30 שנים.

6. סעיף 62(3) לפקודה קובע:

"העובר אחת העבירות האלה, דינו – מאסר שנתיים או קנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן – חוק העונשין) ואם העבירה היא עבירת קנס שדן בה בית המשפט – קנס פי 1.25 מהקנס האמור בסעיף 61(א)(1) לחוק העונשין:

(3) הוא שיכור בהיותו נוהג רכב, או בהיותו ממונה על הרכב, בדרך או במקום ציבורי; לעניין זה "שיכור" ו"ממונה על הרכב" – כהגדרתם בסעיף 64ב; "

7. סעיף 64ב(א) לפקודה קובע:

"בסעיף זה –

"ממונה על הרכב" – אחד מאלה:

(2) מי שיושב לצדו של נהג חדש ברכב, לצורך מילוי חובת הליווי לפי סעיפים 1א12 או 2א12.

ב. כללי:

8. חובת ליווי של נהג חדש הוכנסה לראשונה לפקודת התעבורה במסגרת החוק לתיקון פקודת התעבורה², ובדברי ההסבר להצעת החוק נאמר כי "מטרתה העיקרית של ההוראה המוצעת להדריך את הנוהג החדש ולשפר את דרכי נהיגתו"³.

9. עיון בפרוטוקולי הדיונים שנערכו בכנסת עובר לתיקון האמור מעלה כי המחוקק נתן דעתו לשאלת היקף החובה המוטלת על המלווה ולמשמעותה של חובה זו, וסבר כי על המלווה לשמש גורם מרסן ומייעץ לנהג החדש⁴.

² חוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 47), התשנ"ח-1998.
³ דברי ההסבר להצעת החוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 45), התשנ"ח-1998.
⁴

הנחיה מס' 2.14 - מדיניות העמדה לדין של מלווה לנהג חדש צעיר	הנחיות פרקליט המדינה
עדכון אחרון: 8 אפריל 2019, ג ניסן תשע"ט	19 פברואר 2003; 1 יולי 2003; 31 ינואר 2011

10. בתיקון 104 לפקודה⁵ הוספה ההגדרה של "נהג חדש צעיר", תוקן סעיף 1א12 ונחקק סעיף 2א12 לפקודה, ונקבע בהם כי חובת הליווי, בתקופות שפורטו בסעיפים אלה, תחול על נהג חדש צעיר. הפקודה מטילה על הנהג החדש הצעיר את החובה לנהוג בשלושת החודשים הראשונים מיום שניתן לו היתר הנהיגה⁶ לצד מלווה היושב לצדו, ובשלושת החודשים שלאחר מכן לצד מלווה כאמור בשעות הלילה בלבד. כן מטילה הפקודה על הנהג החדש הצעיר איסור להסיע ברכב מנועי יותר משני נוסעים, אלא אם מלאו לו 21 שנים או שיושב לצדו מלווה. **הפקודה אינה מטילה כל חובה מפורשת על המלווה עצמו.**

ג. מדיניות התביעה

11. אף שעל המלווה לשמש כגורם מרסן ומייעץ, הרי הלכה למעשה, ככלל, אין בידיו כלים למנוע ביצוע עבירות על ידי הנהג החדש הצעיר (להלן: **הנהג החדש**) ואין בידו למנוע את מעורבותו של האחרון בתאונה. כמו כן, כאמור לעיל, המחוקק נמנע מלהטיל בפקודה חובה סטטוטורית כלשהי על המלווה. עובדות אלה מצדיקות, ככלל, שלא לייחס אחריות פלילית למלווה בגין עבירות תעבורה שביצע הנהג החדש או בגין תאונה שגרם.

12. יחד עם זאת, אין באמור כדי לפטור את המלווה מכל חובה. על המלווה לייעץ לנהג החדש ולהעיר לו במידת הצורך. לשם כך עליו להיות ער לנעשה בכביש ולנהיגתו של הנהג החדש באופן שימלא תפקידו נאמנה. לפיכך, מעמדו של המלווה והתייחסותו להתנהגות עבריינית של הנהג החדש, יכולים להפוך אותו לעתים לשותף לעבירה. על כן, במקרים חריגים, יתכן שיש מקום לשקול הגשת אישום גם נגד המלווה, בשל ביצוע עבירת תעבורה שביצע הנהג החדש, בהסתמך על דיני השותפות, כגון כאשר התנהגותו או מחדליו המשמעותיים של המלווה הכשירו את הקרקע לביצוע עבירת התעבורה או לגרימת התאונה ע"י הנהג החדש עצמו, או כאשר הנהג החדש נהג בצורה עבריינית בוטה והמלווה התעלם מכך ביודעין או אף עודד אותו לביצוע העבירה. כן ניתן לשקול העמדה לדין בגין עבירה של "אי מניעת פשע".

13. כך למשל, אם הנהג החדש נהג בעודו שיכור, ועל פי הראיות המלווה ידע על כך, ובוודאי אם היה שותף לשתייה שקדמה לנהיגה, ניתן לשקול העמדת המלווה לדין מכוח דיני השותפות או בגין אי מניעת פשע (אם כתוצאה מן השכרות בוצעה עבירת פשע). לעניין זה יש לזכור כי המלווה יכול לסרב ללוות את הנהג החדש ואינו חייב לנסוע עמו. בדומה, אם הנהג החדש נהג בפראות, ויש הוכחות כי המלווה עודד אותו לכך או התעלם מכך ביודעין, ניתן לשקול העמדתו לדין כשותף לעבירה הרלוונטית. הוא הדין אם נהג חדש שאל את המלווה אם הוא יכול לנהוג למרות שהוא מרגיש שיש בעיה בבלמים, והמלווה אישר זאת, ביודעו כי אכן יש

⁴ פרוטוקול הדיון בכנסת בהצעת החוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 47), התשנ"ח-1998 מיום 20.7.1998

⁵ חוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 104), התשע"ב-2012.

⁶ בתיקון 104 לפקודה, שם, נוסחה הבחנה בין "היתר נהיגה" שהוגדר בסעיף 1 כ"רישיון נהיגה הניתן לנהג חדש צעיר", לבין "רישיון נהיגה" שהוגדר שם כ"רישיון שניתן לפי סעיף 11".

הנחיה מס' 2.14 - מדיניות העמדה לדין של מלווה לנהג חדש צעיר	הנחיות פרקליט המדינה
עדכון אחרון: 8 אפריל 2019, ג ניסן תשע"ט	19 פברואר 2003; 1 יולי 2003; 31 ינואר 2011

בעיה כאמור, ויוכח כי הנהג החדש נהג בהסתמך על הדברים של המלווה. כל האמור לעיל רלוונטי אף יותר כאשר הנהג החדש גרם בנסיבות אלה לתאונה.

14. מדיניות התביעה כאמור מתייחסת לאחריות המלווה לעבירות תעבורה שביצע הנהג החדש הצעיר, אך אין בה כמובן לשלול את האפשרות להעמדת המלווה לדין בשל היותו "שיכור", כאמור בסעיף 62(3) בצירוף סעיף 64ב(א) לפקודה, שכן זוהי עבירה עצמאית של המלווה.